

Podczas trwania wystawy TANCEBA, w ramach artystycznej interwencji artystów, na dachu galerii powstał napis w języku hebrajskim, który można przetłumaczyć jako „ja jestem obecny” lub „ja istnieję”.

☛ Przerysuj napis w poniższe pole.

W budynku galerii odnajdziesz na podłodze czarne taśmy – czy wiesz co oznaczają? To fragment geodezyjnie odtworzonych fundamentów bielskiej synagogi. W ramach wystawy/projektu TNCBH miejsce, w którym stała dawniej synagoga, zostało obrysowane grubą linią.

☛ Czy potrafisz odnaleźć czarne taśmy? Wpisz poniżej, w których pomieszczeniach odnalazłaś/eś fragmenty linii.

Bielsko od wieków było miastem różnych kultur i wyznań.

☛ Czy potrafisz wymienić jakie religie były i nadal są obecne w naszym mieście?

Niewiele osób o tym wie, ale w Bielsku-Białej nadal działa Gmina Wyznaniowa Żydowska. Zrzesza obecnie około 50 członków i aktywnie działa na rzecz zachowania pamięci o bielskich Żydach zamordowanych przez nazistów oraz kultywuje zwyczaje swoich przodków. Gmina jest naszą „sąsiadką”, ponieważ zajmuje piętro w kamienicy przy ul. 3 Maja 7.

☛ Jeżeli jesteście ciekawi wydarzeń, które organizują, śledźcie ich profil na Facebooku: www.fb.com/jewishcommunitybielskobiala

Galeria Bielska BWA jest samorządową instytucją kultury miasta Bielska-Białej

Galeria Bielska BWA, ul. 3 Maja 11
tel. 33 812 58 61, www.galeriabielska.pl

Zapomniana historia

DAWNA SYNAGOGA

HISTORIA SYNAGOGI

Zarówno Bielsko, jak i Biała, przed II wojną światową były miastami wielu kultur. Obok siebie żyły trzy nacje: Polacy, Żydzi i Niemcy. Oba miasta zajmowały się głównie przemysłem włókienniczym i tkackim. W Bielsku działał także browar.

W Białej przed II wojną światową około 15 proc., a w Bielsku 13 proc. wszystkich mieszkańców stanowili Żydzi.

☛ Oblicz za pomocą proporcji, ilu mieszkańców Bielska określało się jako wyznawcy judaizmu (Żydzi), wiedząc, że wszystkich mieszkańców było 30 000.

☛ Czy wiesz, jaki budynek znajdował się w miejscu, w którym właśnie stoisz? Budynek ten stał tutaj do połowy września 1939 roku.

Wojnę przetrwały jedynie zdjęcia oraz plany dwóch synagog głównych w Bielsku i Białej. Niestety, nie posiadamy ani jednego zdjęcia synagogi AHAWAS TORAH, jedynie z zachowanych planów wiemy jak wyglądała.

Synagoga w Bielsku powstawała w latach 1879-1881, a wykonawcą robót była firma budowlana Emanuela Rosta. Synagoga została wybudowana wg projektu, przy którym wymienia się dwóch autorów: jednym z nich jest Ludwik Schöne, a drugim?

☛ Czy wiesz, jak miał na imię drugi architekt zaangażowany w budowę synagogi? Podpowiedź: ten sam architekt jest autorem projektu Willi Sixta.

Synagoga bielska powstała jako bliźniaczo podobna budowla do tej w mieście Szombathely, którą zaprojektował wspomniany już Ludwik Schöne.

☛ Czy wiesz, w jakim kraju leży miasto Szombathely?

☛ Na poniższych zdjęciach są dwie synagogi – bielska i węgierska. Prawda, że są podobne? Spróbuj zgadnąć, która synagoga jest która i podpisz nazwę miasta, w którym był/jest dany budynek.

W Bielsku i Białej w sumie znajdowały się trzy synagogi, jedna w Bielsku i dwie w Białej

Dopasuj podane nazwy do budowli.

Uwaga! O istnieniu jednej z synagog wiemy jedynie z planów przechowywanych w archiwach miejskich, nie zachowała się dokumentacja fotograficzna, czy wiesz o którą synagogę chodzi?

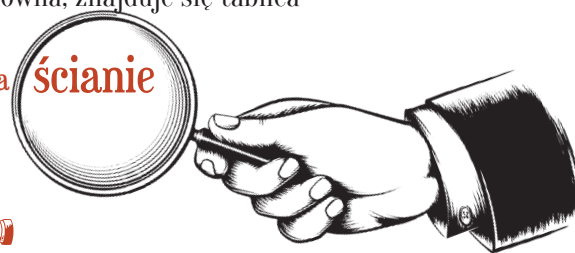
1. Synagoga główna w Białej, dzisiejsza ul. Krakowska
2. Synagoga główna w Bielsku, dzisiejsza ul. 3 Maja
3. Synagoga ortodoksyjna AHAWAS TORA w Białej, dzisiejsza ul. Romana Dmowskiego

13, 14 lub 15 września 1939 roku (dokładna data nie jest znana, inną podawały gazety, a inna data pojawia się w relacjach mieszkańców), miejscowi Niemcy podłożyli materiały wybuchowe i podpalili je, na skutek czego wszystkie trzy synagogi oraz Żydowski Dom Ludowy im. Chaima Bialika w Bielsku zajęły się ogniem. Resztki budowli synagogi głównej w Bielsku zostały wyburzone, pozostawiono fundamenty i część podpiwniczenia, gdzie urządzono zbiornik przeciwpożarowy.

Czy wiesz, co obecnie znajduje się w budynku dawnego bielskiego Żydowskiego Domu Ludowego?

W miejscu, w którym przed wojną stała w Bielsku synagoga główna, znajduje się tablica pamiątkowa, odsłonięta w 1991 roku.

Czy potrafisz ją znaleźć? - Podpowiadamy, że znajduje się ona na ścianie Galerii Bielskiej BWA i jest obrośnięta bluszczem.

PAWILON WYSTAWOWY ZPAP

W 1960 roku, dzięki staraniom Związku Polskich Artystów Plastyków, oddano do użytku Pawilon Wystawowy ZPAP. Powstał on w miejscu dawnej głównej synagogi w Bielsku. Budynek zaprojektował Mieczysław Szymuś, a mieściła się w nim

sala wystawiennicza oraz siedziba oddziału ZPAP. W 1975 roku zostaje powołana samodzielna instytucja BWA Bielsko-Biała z siedzibą w Pawilonie Wystawowym. Budynek istniejący aktualnie, został rozbudowany w 1989 roku. Kolejna ważna data to rok 1994, ponieważ wtedy powstała nowa nazwa, która pozostaje niezmienna do dziś.

Wpisz poniżej pełną nazwę naszej galerii.

PROJEKT TNCBH

W 2017 roku Małgorzata Łuczyna i Jacek Złoczowski przygotowali wystawę/projekt o tajemniczym tytule.

Żeby rozszyfrować tytuł wystawy, pomiędzy spółgłoski TNCBH wstaw różne samogłoski i sprawdź jak zabrzmiałaby twoja propozycja.

Tytuł wystawy znajdziesz w podpowiedzi ukryty gdzieś na brzegu kartki.

Tytuł wystawy oznacza „Niech jej/jego dusza będzie zachowana w pamięci żyjących”. Hebrajski, to język, jakim posługiwali się polscy Żydzi. Czy wiesz, że alfabet ten składa się z 22 liter i są to wyłącznie spółgłoski? W zapisie samogłoski są jedynie zasygnalizowane, np. za pomocą symbolu umieszczonego przy spółgłosce. Co ciekawe, nie rozróżnia się także małych i dużych liter. Wystawa na nowo budowała połączenia między teraźniejszością, a przeszłością tego miejsca.

Znając kształt synagogi i jej umiejscowienie, spróbuj nanieść ją na współczesne zdjęcie poniżej.

